

Mezinárodní Středoškolský Moot Court

Materiály z blokové výuky 2018

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Úvodem

Milí soutěžící,

dostávají se Vám do rukou podklady z blokové výuky. Věříme, že s těmito podklady pro Vás bude hračka sepsat písemné podání, které Vás teď čeká.

Budeme se na Vás těšit u ústního kola!

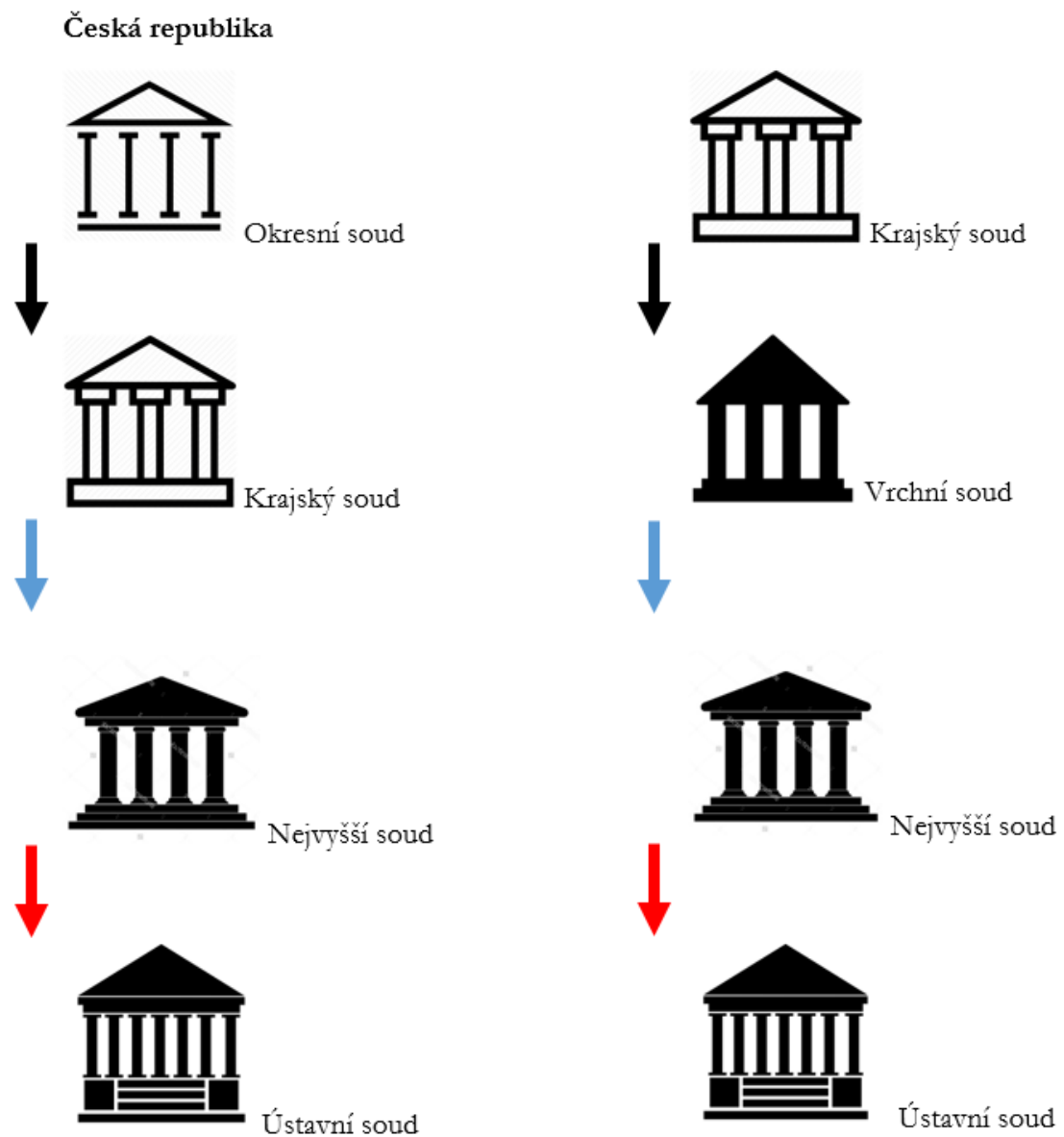
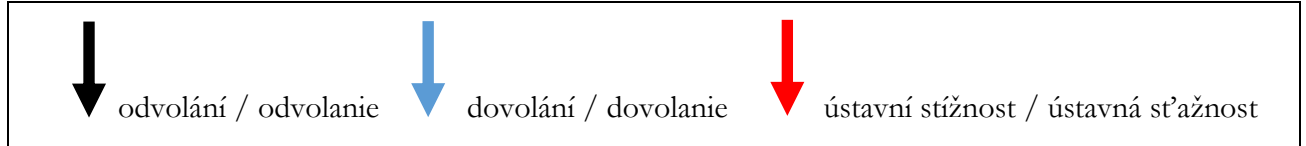
K tomu, aby stěžovatel uspěl před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „ESLP“), je třeba splnit následující podmínky:

- **Vyčerpání všech opravných právních prostředků** v rámci vnitrostátní soustavy soudů (viz dále)
- Dodržení **6 měsíční lhůty** pro podání stížnosti od konečného vnitrostátního rozhodnutí (ve většině států je poslední instancí Ústavní soud)
- **Identifikace stěžovatele** – stížnost nesmí být anonymní
- Namítání **porušení práva garantovaného Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále rovněž jen „Úmluva“ nebo „Evropská úmluva o ochraně lidských práv“)**
- **Nepřípustnost duplicitní stížnosti** – ESLP nebude posuzovat žádnou stížnost, která je v podstatě stejná jako stížnost již před ESLP projednávaná anebo již předložená jiné mezinárodní vyšetřovací nebo smírčí instanci a pokud neobsahuje žádné nové důležité informace
- Stížnost **nesmí být zjevně neopodstatněná, tedy nesmí zde být existence**
 - Naprostého nebo zjevného nedostatku porušení práv garantovaných Úmluvou
 - Nepodložených námitek, nedostatku důkazů
 - Zmatených nebo smyšlených námitek
- Stěžovateli byla způsobena **podstatná újma** – otázka, zda byl případ řádně posouzen vnitrostátním soudem
- Právní zastoupení stěžovatele v řízení před ESLP je nepovinné.

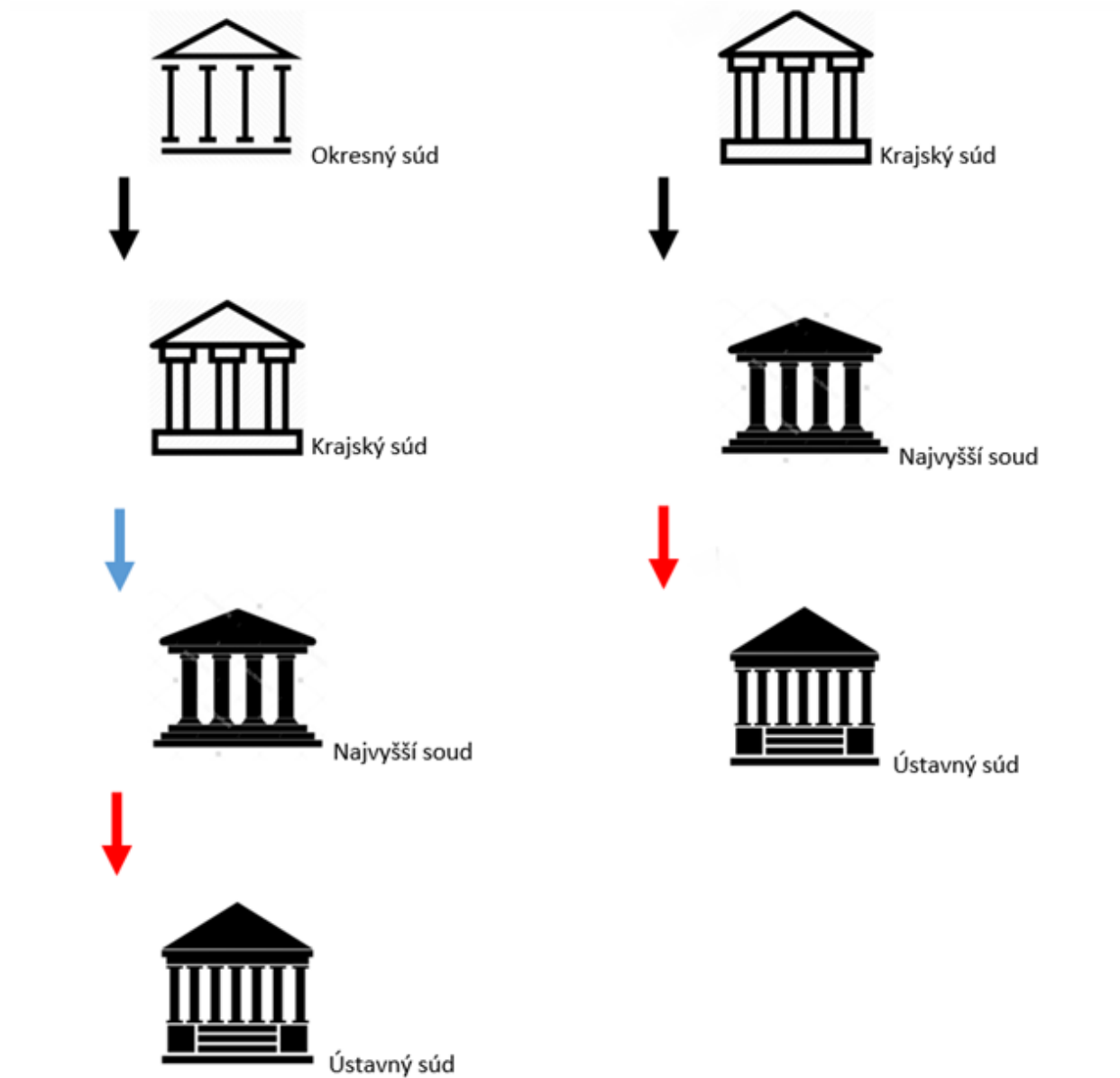
Tyto podmínky byly v našem soutěžním případě splněny a nemusíte je rozporovat, nicméně je dobré je znát pro Vaši orientaci.

Vnitrostátní soustava soudů - Česká republika

LEGENDA

Vnitrostátní soustava soudů - Slovenská republika

Vyhledávání zdrojů tvorba citací

V této části se zaměříme na problematiku vyhledávání zdrojů a citací, které jsou nezbytnou součástí písemného podání.

A) V následujících příkladech se naučíte pracovat se zdroji. Jednotlivé příklady vypracujte.

Příklad 1

“...Takovéto uvažování může vést k již dobře známým otřesným zkušenostem s odnímáním dětí jejich rodičům, kteří patří k určité sociální skupině, protože někteří lidé, vyzbrojení „dobrymi úmysly“, vnucují všem občanům své vlastní pojetí života. Toto je příkladem smutné tradice lidstva bojovat rasismem proti rasismu.” Hledejte v databázi HUDOC.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, na které reaguje výše uvedené nesouhlasné stanovisko soudce.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 2

„Pro dítě je právo na slyšení důležité v tom, že mu dává pocítit, že není objektem a pasivním pozorovatelem událostí, ale že je důležitým subjektem práva a také účastníkem řízení. S ohledem na to vše má právo dítěte na slyšení mezi základními procesními právy samostatnou hodnotu.“ Hledejte v databázi NALUS.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, ve kterém je výše zmíněný názor uveden.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 3

Najděte informace o absolutních a relativních právech a popište, jaký je mezi nimi rozdíl? Hledejte v publikaci: BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. Základní práva. Praha: Leges, 2016, 608 s.

- Uveďte příklad absolutního a relativního práva.
- Uveďte, kde jste informace našli.

Příklad 4

Najděte ustanovení, kde je stanoveno, kdo může podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, resp. čím stížnost může soud přijímat a stručně popište?

- Najděte ustanovení, ve kterém jsou uvedeny podmínky přijatelnosti stížnosti a stručně je popište.
- Ve kterém dokumentu dané ustanovení naleznete?

Příklad 5

Obchodní společnost Underline, a.s. jako reklamní agentura v rámci reklamní kampaně vyhotovila žlutá reklamní trička s nápisem „Měl jsme se líp učít!“ a s odkazem na internetovou stránku www.skoly.cz. Reklamní trička měla propagovat server www.skoly.cz, který obsahuje databázi škol a jiných vzdělávacích zařízení. Do triček byli následně oblečeni pracovníci romského etnika Stavební společnosti Šlehofer, s.r.o. při výkopových pracích v centru Prahy. V tričkách byli následně foceni a filmováni pro reklamní kampaň společnosti Underline. Dělníci za nošení triček dostali pivo a cigarety. Dělníci nejprve proti nošení reklamních triček nic neměli, znejistili údajně až po velkém zájmu veřejnosti a médií a druhý den si proto již odmítli žlutá trička obléknout.

Hledejte v publikaci: KOSAŘ, David. Ústavní právo: casebook. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 635 s. ISBN 978-80-7478-664-8.

- Uveďte číslo a název rozhodnutí.
- Který soud rozhodnutí vydal?

B) V dalším úkolu je Vaším cílem napsat citace ve správném pořadí.

D. H. proti České republice,	13. 11. 2007,	stížnost č. 57325/00.	ve věci	Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva
------------------------------	---------------	-----------------------	---------	--

sp. zn. II. ÚS 1945/08,	Nález Ústavního soudu	bod 17.	ze dne 2. dubna 2009,
-------------------------	-----------------------	---------	-----------------------

Komentář. 1. vydání.	Praha: C. H. Beck,	1687 s.	2012,	<i>Evropská úmluva o lidských právech.</i>	KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL., J., BOBEK, M.
----------------------	--------------------	---------	-------	--	---

BARTOŇ, M. a kolektiv. 608 s.	BARTOŇ, M. a kolektiv.	<i>Základní práva.</i>	2016,	Praha: Leges,
-------------------------------	------------------------	------------------------	-------	---------------

Praha: Wolters Kluwer, a.s.,	KOSAŘ, D. a kol.	s. 415 – 426.	<i>Ústavní právo. Casebook.</i>	2014,
------------------------------	------------------	---------------	-------------------------------------	-------

Dostupné na < http://domaci.ihned.cz/c1-29395840-bude-oranzouvejsi-i-senat-volici-jdou-podruhe-k-urnam >.	24. října 2008 [cit. 25. října 2008].	LEINER, Ondřej.	ihNed.cz,	Bude oranžovější i Senát? Voliči jdou podruhé k urnám [online].
---	--	--------------------	-----------	---

Závěrem: každá správná monografie obsahuje na jedné ze svých úvodních stránek podobu citace. Pokud ji nenaleznete, zkuste zabrousit na stránky www.citace.com.

S citacemi si hlavu příliš nelámejte, ostatně v Pravidlech můžete najít ustanovení, že je zcela na Vašem uvážení, jak se rozhodnete citovat. Zachovejte však jednotnou formu pro všechny Vámi uvedené citace a citujte tak, aby byl pro čtenáře zřejmý zdroj.

Pravidla – stručný přehled

Přesvědčte se, že všem nadpisům rozumíte, víte, co si pod nimi máte představit, a tedy všechny pravidla ústní a písemné části ovládáte.

PROBLEMATICKÁ USTANOVENÍ PRAVIDEL OBECNĚ:

- **Ústní část soutěže se skládá**
 - Z fakulního (6. 4. 2018) a mezinárodního kola (13. 4. 2018)
- **Replika**
 - Reakce na přednesenou prezentaci protistrany
 - Délka max. 5 minut, min. 1 minuta
 - Tým může ve své replice reagovat pouze na argumenty a skutečnosti, které druhý tým, resp. protistrana ve své prezentaci použil, tzn. při replice nelze vznést novou argumentaci, pouze poukazovat na rozpory v přednesené argumentaci protistrany
 - Týmy přednesou svou repliku v pořadí stěžovatel a stát
- **Délka ústní prezentace**
 - Lze si vyhradit max. 15 minut na ústní projev a v rámci toho je třeba počítat s 1 - 5 minutovou replikou a otázkami soudců
 - Lze se odchýlit od argumentů v podání
- **Zásahy soudců do ústní prezentace**
 - Soudci nesmí do prezentace týmu jako celku zasahovat v **prvních dvou minutách** prezentace prvního řečníka týmu a v **poslední minutě** prezentace posledního řečníka týmu, kdy je vhodné uvést závěrečný návrh
 - Soudce rovněž nepokládá otázky **při replice**
 - Na položenou otázku či na výzvu o vyjasnění či na prosbu o upřesnění musí však nejprve reagovat člen týmu prezentující v době přerušování. Ovšem tento člen týmu má možnost přesměrovat otázku na jiného člena prezentujícího týmu, který se rešerší a přípravě prezentace takové otázky více věnoval
- **Přítomnost týmů u prezentace jiných týmů**
 - Týmy, které mají nebo mohou mít před sebou ústní argumentaci a rovněž i týmy, které již prezentovaly, nemohou být přítomny ústní argumentaci ostatních týmů. Koučové se mohou účastnit prezentace jiných týmů, ale jsou při tom vázáni Etickým kodexem. Přítomna může být i veřejnost (ti, kteří se neúčastní)

PRAVIDLA PÍSEMNÉ ČÁSTI SOUTĚŽE:

- **Rozsah písemného podání**
 - Písemné podání může mít maximální rozsah **1.500 slov**, přičemž tolerance je ± 100 slov, do stanoveného rozsahu se nepočítá úvodní strana a seznam zdrojů, započítávají se však citace uvedené v textu i ve formě poznámky pod čarou

- Nedodržení povoleného rozsahu písemných podání bude penalizováno ztrátou 5 bodů za každých započatých 100 slov v rámci podání
- **Grafická podoba textu**
 - Velikost, styl písma a další parametry týkající se formální úpravy textu podání, jsou ponechány na vůli soutěžních týmů
 - Nezapomeňte podání zarovnat do bloku
- **Členění podání**
 - Písemná podání musí obsahovat **úvodní stranu, text podání a seznam zdrojů**
 - Úvodní strana musí obsahovat **registrační číslo týmu a identifikaci strany sporu**, za kterou je dané písemné podání podáváno
 - Nikde v písemném podání nesmějí být uvedena jména členů týmu či jejich kouče
- **Plagiát**
 - Argumenty, myšlenky a jiná tvrzení, které jsou obsaženy v písemných podáních a nejsou originálním výtvozem členů týmů, musí být **řádně citovány**, v opačném případě by se jednalo o plagiát
- **Odevzdání finálního písemného podání**
 - Termín odevzdání písemného podání je **11. 3. 2018**
 - Písemná podání budou zasílána na e-mail soutěže - street.law.moot@gmail.com
 - Písemná podání je možné odevzdat ve formátu Microsoft Word s příponou **DOC**, popř. **DOCX**
 - Názvy souborů obsahujících elektronickou podobu písemných podání v sobě musí obsahovat **registrační číslo týmu** a označení o tom, kterou **stranu** sporu tým zastupuje
 - Odevzdaná písemná podání již není možné měnit ani upravovat

Písemné podání – jak má správně vypadat?

Veźměte si k ruce vyvěšené nejlepší podání z minulého roku a zkontrolujte, zda jsou všechna pravidla a zásady splněny. Níže naleznete návod, který Vám nastíní, na co konkrétně se v daném podání zaměřit.

JAK MÁ VŮBEC PODÁNÍ VYPADAT

1. Úvodní strana (která musí obsahovat:
 - a. Název případu
 - b. Registrační číslo
 - c. Školu ani město neuvádět! (kvůli zachování anonymity a nestrannosti)
2. Skutkový stav
 - o Stručný popis děje případu
3. Argumentace
 - o Musí obsahovat právní posouzení
 - o Je nutné argumentaci stavět na relevantních člancích Úmluvy (a zároveň své argumenty podpořit judikaturou)
4. Závěr
 - o Čeho se po soudu domáhá zastupovaná strana (= co po soudu “chce”)
5. Seznam zdrojů

PRAVIDLA KVALITNÍHO PODÁNÍ

1. **Fáze psaní** písemného podání
 - o Přípravná fáze - rozplánování
 - o Samotný proces psaní podání - napsat si, pak je dobré to číst, nechat chvíli odležet, člověk to pak vidí z nové perspektivy
 - o Strategie - co chcete, to musíte soudu dát vědět
 - o Styl - podoba textu
2. **Obecná pravidla**
 - o Počet slov (najdete v pravidlech) - pravidla je tedy nutné dobře znát
 - o Písmo
 - o Nesmíte dělat hrubky - tím se totiž dá pokazit dobré podání
3. **Názvy kapitol**
 - o Podání nesmí být jednolitý text
 - o Je tedy nutné text dělit do odstavců
 - o Kapioly pojmenujte tak, aby to soudci napomohlo zjistit, jaký je váš názor na věc - tj. celou větou
 - Např.: Rozhodčí senát nemá pravomoc v této věci rozhodovat, protože neproběhla rozhodčí doložkou vyžadovaná mediace (namísto: Pravomoc rozhodčího senátu)

4. Jaký je cíl podání

- O co vám, jakožto zástupci jedné ze stran, jde
- Jedná se o celou část podání
- Je nezbytně nutné to soudu sdělit

5. Argumentace

- Smysl argumentace = dát najevo, kam se budete ubírat
- Obecně platí toto schéma:
 - Position = co zastáváte
 - Reason = proč to zastáváte
 - Example = příklad, na kterém se utvrdí, proč se případy 1 a 2 platí
 - Summary = shrnutí

6. Argumentace musí být logická!

- Je potřeba prostřednictvím argumentace směřovat k cíli (z bodu 5. do bodu 4. - viz výše)
- Obecně platí že z A plyne B
- Je dobré použít toto: řeknu vám, co vám řeknu → řeknu vám to → pak vám řeknu, co jsem řekl (position, reason, example, summary)

7. Nejsilnější argument jako první

- Názory na tento bod se různí
- Vy - pokud ten argument bude opravdu tak dobrý, jak si myslíte - zaujmete hned na začátek, uděláte dobrý dojem
- Dobré prodiskutovat s koučem

8. Jasnost nade vše

- Nepoužívat trojité záporny ve větách
- Používat jednoduché věty
- V jednoduchosti je síla

9. Zkuste zaujmout - analogie, metafora, příklady

10. Citace!

- Vyvarujte se plagiariismu
- Vytvořte si pak seznam zkratk těch autorit co citujete a to pak dodržujte
- Např.: SHAW, M. N. International Law. 6. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 1708 str. ISBN 9780521899291 (dále jen „Shaw“)

11. Do závěru napsat shrnutí + návrh

- Čeho chcete docílit, proč si stěžujete,
- Jak chcete, aby soud rozhodl = tomu se říká návrh
- Do závěru by znovu měl být uveden cíl, který jste si v podání stanovili, předchází mu shrnutí (bod “řeknu vám, co jsem vám řekl”)

Ještě trocha teorie...

Než se pustíte do psaní Vašeho písemného díla, je dobré si zodpovědět jednu základní otázku, která je pro každé podání adresované soudu klíčová. Ta otázka zní:

- Co vlastně chceme po Evropském soudu pro lidská práva (ESLP)? -

Nezbytnou součástí Vašich psaných podání musí být naformulovaná věta, ve které ve stručnosti shrnete, co po ESLP chcete. Jinými slovy, jak má ESLP podle Vás rozhodnout, aby Vám vyhověl. Tento návrh je vhodné zařadit na samotný závěr Vašeho podání. ESLP zajímají dvě věci, a to ve vazbě na to, kterou stranu zastupujete.

Pokud hájíte stranu stěžovatele, položte si následující otázky a odpovědi na ně předložte ESLP.

1. Do jakého práva garantovaného Úmluvou bylo zasaženo, respektive do jakého konkrétního článku této Úmluvy?
2. Požadujete po státu nějaké přiměřené zadostiučinění?
 - Např. majetková, popř. nemajetková újma nebo již zmíněné přiměřené zadostiučinění se může vyšplhat výjimečně do stovek tisíc EUR (porušení práva na život, mučení), běžně však a do tisíce až desítek tisíc EUR.
 - Pokud stěžovatel nezažádá, soud nemůže přiznat.

Pokud jste naopak na straně státu, zaměřte se na níže uvedené.

1. Plyne ze zadání něco, proč by neměl Soud stížnosti stěžovatele vyhovět?
2. Tvrdíte pravý opak oproti stěžovateli.
 - Dle skutkových zjištění nebylo zasaženo do článku garantovaných Úmluvou, popřípadě bylo zasaženo, ale v přípustných mezích, dle již vydané judikatury.

Úvod do základních lidských práv

- **Základní vymezení lidských práv**

- základní lidská práva, jsou taková práva, která jsou přirozená, to znamená, že vychází z naší lidské přirozenosti a máme je, aniž by nám je musel někdo dávat, garantovat, například stát
- náleží každému člověku bez rozdílu, tedy měla by být po celém světě dodržována stejně, základní úlohou státu je tato práva chránit
- ochranu základních práv zajišťují soudy, v ČR je nejvyšší instancí pro ochranu lidských práv Ústavní soud
- nejdůležitějšími principy základních lidských práv jsou princip rovnosti a princip důstojnosti, protože tato práva máme všichni stejná a každý člověk má svoji nenahraditelnou hodnotu
- někdy se základními právy spojuje slovo svoboda nebo zákaz (Právo na rodinný život X Svoboda myšlení X Zákaz mučení)
- lidskoprávní dokument, který chrání základní práva na naší vnitrostátní úrovni je Listina základních práv a svobod (LZPS), na mezinárodní úrovni figuruje dokument Evropská úmluva o ochraně lidských práv
- základní práva se dělí na:
 - **Absolutní** – to znamená, že jsou neomezitelná, tedy do těchto práv nelze zasáhnout, nijak je omezit, či vyvažovat s jinými právy, absolutní povahu má například právo na svobodu myšlení (uvnitř nás), zákaz mučení, zákaz otroctví či zákaz trestu smrti
 - **Relativní** – tato základní lidská práva jsou omezená, do těchto práv lze zasáhnout, nějak omezit jejich výkon a vyvažovat je s jinými právy, s kterými jsou v rozporu, tedy v kolizi, je to například právo na život, svoboda myšlení (projev myšlenky navenek) či právo na rodinný život

Rodičovská práva

- **Úvod**
 - rodičovská práva jsou souhrnem práv a povinností rodičů, které mají rodiče při péči o nezletilé dítě, jež zahrnuje zejména péči o jeho zdraví, o jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj a dále těch, které mají rodiče při zastupování nezletilého dítěte a při správě jeho jmění
 - rodičovská práva vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho plné svéprávnosti
 - rodičovské odpovědnosti a s tím souvisejících povinností a práv se nelze vzdát
 - trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit pouze soud
 - kdykoli soud rozhoduje o rozsahu, nebo způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti, musí mít na paměti zájem dítěte
- **Rodičovská práva u homosexuálních párů (česká právní úprava)**
 - termín, kterým označujeme rodičovství leseb a gayů
 - výchova dětí rodinami homosexuálních partnerů se označuje jako homoparentalita
 - rodičovská práva mohou být zakládána např. přivedením dítěte do vztahu z předchozího heterosexuálního vztahu, osvojením, svěřením do pěstounské péče nebo poručnictvím, případně umělým oplodněním
 - společné osvojení dítěte dvěma lidmi stejného pohlaví české právo neumožňuje
 - homosexuálové v Česku mohou uzavírat registrované partnerství, v případě zájmu o adopci ale nemají stejná práva jako manželské páry
- **Zásahy do rodičovských práv**
 - rodičovskou odpovědnost je ze zákona možné pozastavit, omezit či může být rodič soudem rodičovské odpovědnosti zbaven
 - **Pozastavení** – ze zákona má výkon rodičovské odpovědnosti pozastaven nezletilý rodič, který dříve přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství nenabyl plné svéprávnosti, a to až do doby, než plné svéprávnosti nabude
 - **Omezení** – o omezení rodičovské odpovědnosti rozhodne soud zpravidla v případě, když rodič svým chováním dítě zanedbává, dává přednost vlastním zájmům před zájmy dítěte a ohrožuje mravní výchovu dítěte
 - **Zbavení** – v nejkrajnějším případě může být rodič soudem rodičovské odpovědnosti zbaven, jedná se rovněž o opatření sankčního charakteru, které představuje závažnou újmu na straně rodiče, jde o případy, kdy výkon rodičovské odpovědnosti je ze strany rodiče zanedbáván závažným způsobem, zanedbávání rodičovské odpovědnosti musí dosáhnout takové intenzity, že zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti je jediným prostředkem k ochraně nezletilého dítěte

- **Následky zásahu**

- následek zásahu do rodičovské odpovědnosti je takový, že rodič nemůže svoji rodičovskou odpovědnost částečně nebo vůbec vykonávat
- pokud vůči dítěti již nemá rodičovskou odpovědnost ani jeden z jeho rodičů, může být dítě, pokud to vyžaduje jeho zájem, svěřeno do péče jiné osoby
- zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti ani její omezení nemá vliv na jeho vyživovací povinnost k dítěti
- Mezi konkrétní problémy zásahu do rodičovské odpovědnosti v praxi patří např.:
 - v případě zastupování dítěte: rodič, který je omezen nebo zbaven rodičovské odpovědnosti, nemůže za dítě jednat
 - ztráta rozhodování o zdravotní péči dítěte společně s poskytováním informací týkající se dítěte (jeho zdravotního stavu, stanovené diagnózy, navrhované léčby apod.)
 - vzdělávání dítěte: ztráta informační povinnosti ohledně školního prospěchu dítěte, jeho chování, vyzvedávání dítěte ze školního zařízení, omlouvání absencí, rozhodování o budoucím povolání dítěte apod.
 - sledování jeho řádné výchovy, správa majetku atd.

- **Mezinárodní právní úprava**

- **Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod**

Článek 8

(1) Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

(2) Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných

- **Úmluva o právech dítěte**

Článek 5

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují respektovat odpovědnost, práva a povinnosti rodičů nebo, v odpovídajících případech a v souladu s místními obyčejí, členů širší rodiny nebo obce, zákonných zástupců nebo jiných osob právně odpovědných za dítě, které směřují k zabezpečení jeho orientace a usměrňování při výkonu práv podle úmluvy v souladu s jeho rozvíjejícími se schopnostmi.

Článek 7

(1) Každé dítě je registrováno ihned po narození a má od narození právo na jméno, právo na státní příslušnost, a pokud to je možné, právo znát své rodiče a právo na jejich péči.

(2) Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují provádění těchto práv a v souladu se svým vnitrostátním zákonodárstvím a v souladu se svými závazky vyplývajícími z

příslušných mezinárodněprávních dokumentů v této oblasti se zvláštním důrazem na to, aby dítě nezůstalo bez státní příslušnosti.

Článek 8

(1) Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují respektovat právo dítěte na zachování jeho totožnosti, včetně státní příslušnosti, jména a rodinných svazků v souladu se zákonem a s vyloučením nezákonných zásahů.

(2) Je-li dítě protizákonně částečně nebo zcela zbaveno své totožnosti, zabezpečí mu státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, potřebnou pomoc a ochranu pro její urychlené obnovení.

- **Česká právní úprava**

- **Listina základních práv a svobod**

Článek 10

(2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života.

Článek 32

(1) Rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona. Zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.

(2) Ženě v těhotenství je zaručena zvláštní péče, ochrana v pracovních vztazích a odpovídající pracovní podmínky.

(3) Děti narozené v manželství i mimo ně mají stejná práva.

(4) Péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona.

- **Občanský zákoník**

- část druhá – rodinné právo, oddíl 3 – rodiče a dítě
 - především § 885 a násl.

- **Konkrétní rodičovská práva**

- právo na určení jména a příjmení
 - právo vyslovit souhlas s osvojením
 - rodičovská odpovědnost:
 - Péče o dítě (zdraví, tělesný, duševní, citový, rozumový mravní vývoj)
 - Ochrana dítěte
 - Osobní styk s dítětem
 - Výchova
 - Vzdělání
 - Určení místa bydliště
 - Zastupování
 - Správa jmění

- Právo na výživné
 - Rodiče -> dětem
 - Děti -> rodičům
 - Ostatní příbuzní -> děti

Nejlepší zájem dítěte

- **Pojem**

- přední hledisko při jakékoli činnosti týkající se dětí, at' už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnými orgány (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte)
- právo dítěte na celostní rozvoj a na plné a účinné požívání všech práv garantovaných Úmluvou o právech dítěte
- jednotlivá práva dítěte se mohou dostávat do vzájemného konfliktu, je třeba hledat takové opatření, které dítěti zachová obě dotčená práva v nejvyšší možné míře
- nejlepším zájmu dítěte je tak vždy takové opatření, které je z hlediska zachování všech práv dítěte nejšetrnější
- nejlepší zájem dítěte se postupem času se změnou okolností, především věku a sociální situace dítěte mění

- **Proces zjišťování nejlepšího zájmu dítěte**

- v nejlepším zájmu dítěte je, aby žádné z dotčených práv, která jsou ve vzájemném konfliktu, nebylo bezdůvodně upřednostněno na úkor jiného dotčeného práva
- posouzení zájmu ve vzájemných souvislostech tedy jejich vzájemné vyvažování tedy není ničím jiným než hledáním přiměřenosti
- přiměřenost lze určit na základě testu proporcionality, ve kterém se posuzují následující tři kroky:
 - **1. Vhodnost** – je zamýšlené opatření vhodné, tj. je vůbec způsobilé dosáhnout sledovaného cíle? Sledovaný cíl přitom bude spočívat ve snaze zajistit ochranu jednoho či více dotčených práv dítěte.
 - **2. Potřebnost** – je zamýšlené opatření potřebné, tj. sledovaného cíle není možno ve stejné nebo podobné míře dosáhnout jinými prostředky, které by méně zasahovaly do druhého z dotčených práv?
 - **3. Přiměřenost** – je zamýšlené opatření přiměřené, tj. je míra, s jakou je zasaženo do druhého práva dítěte v dané konkrétní situaci, vyvážena významem sledovaného cíle?

- **Základní složky nejlepšího zájmu dítěte**

- výbor OSN pro práva vytvořil demonstrativní výčet nejdůležitějších práv dítěte – kritéria, která budou zásadně dotčena v každé situaci, v níž bude třeba posoudit a určit názor dítěte
- nepředstavují žádný konkrétně závazný výčet

- **Výčet základních složek nejlepšího zájmu dítěte**

- **Názor dítěte**
 - čím je dítě starší, tím více obsahu jeho nejlepšího zájmu „zabírá“ jeho názor
 - výbor OSN pro práva dítěte však zdůrazňuje, že svůj názor na věc jsou schopny vyjádřit i velmi malé děti, byť ne vždy nutně verbálním způsobem

- neznamená to, že názoru dítěte se bude muset vždy vyhovět
- **Identita dítěte**
 - každé dítě je jiné (pohlaví, sexuální orientace, národnost, víra a náboženské přesvědčení, kulturní identita či osobnost dítěte)
- **Zachování rodinného prostředí a navázaných vztahů**
 - mimořádný důraz právě na právo dítěte na zachování jeho rodinného prostředí (vztahy s rodiči, sourozenci, ...)
 - prostředí, ve kterém je dítě zvyklé žít a projevovat se a je možné předpokládat, že v něm bude mít zájem žít a rozvíjet se i nadále, rodinné prostředí je tedy pro dítě prostorem svobody a jakékoliv jiné prostředí za prostor osobní svobody dítěte proto považovat zásadně nelze
- **Péče, ochrana a bezpečí dítěte**
 - základní materiální, fyzické, vzdělávací i emocionální potřeby dítěte, jakož i potřebu citové vazby a bezpečí.
- **Zvláštní zranitelnost dítěte**
 - zvláštní zranitelnost dítěte může být založena mnoha skutečnostmi
 - např. děti se zdravotním postižením, děti příslušející k menšinám, uprchlíci, zneužívané děti, oběti trestných činů, oběti týrání, ...
- **Přehled důležitých hledisek nejlepšího zájmu dítěte**
 - schopnosti rodiče
 - povolání rodičů
 - minulost rodičů
 - zachování rodinného prostředí
 - vztah dítěte k rodičům
 - sourozenecké vztahy
 - pokrevní příbuzenství
 - pohlaví
 - sexuální orientace
 - vlastnosti dítěte
 - postižení dítěte
 - bezpečí a ochrana dítěte
 - přání dítěte
 - názor dítěte

Diskriminace

- **Úvod**
 - definice – odlišné zacházení ve srovnatelných situacích bez rozumného odůvodnění
 - Listina základních práv a svobod – čl. 3 odst. 1
 - zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a opravných prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
 - Evropská úmluva o ochraně lidských práv – čl. 14
 - diskriminaci rozlišujeme na:
 - **Diskriminaci přímou** – jednání, při němž se s jednou osobou zachází méně příznivě než s jinou, ve srovnatelné situaci, **a to z důvodů, které zákon zakazuje**
 - **Diskriminaci nepřímou** – jednání, při němž se s někým zachází méně příznivě **na základě kritéria, které je zdánlivě neutrální**
- **Příklady**
 - Diskriminace přímá – inzerátu na pozici pomocného stavebního dělníka je od uchazečů vyžadována znalost ukrajinského jazyka; inzerát uvádí: „Do mladého a dynamického kolektivu přijmeme...“ – tím jsou a priori vyloučeni starší uchazeči
 - Diskriminace nepřímá – Restaurace vyhlásí bezvýjimečný zákaz vstupu psů, čímž zakáže vstup osobám se zdravotním postižením, které využívají vodící nebo asistenční psy
- **Diskriminaci je dále**
 - obtěžování (včetně sexuálního obtěžování)
 - pronásledování
 - pokyn k diskriminaci
 - navádění k diskriminaci
- **Důvody, pro které nesmí docházet k diskriminaci**
 - rasa
 - etnický původ
 - národnost
 - pohlaví
 - sexuální orientace
 - věk
 - zdravotní postižení
 - náboženské vyznání
 - víra
 - světový názor
 - majetek
 - rodinný stav
 - členství v odborových organizacích či v politických stranách a hnutích
- **Oblasti, ve kterých nesmí docházet k diskriminaci**
 - zaměstnání
 - podnikání
 - vzdělání

- sociální oblast
- zdravotní péče
- poskytování zboží a služeb včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti ve veřejné správě
- **Diskriminací není**
 - požadavek minimálního věku, odborné praxe či délky zaměstnání, jestliže je pro výkon povolání nezbytné
 - rozdílné zacházení za účelem ochrany žen z důvodu těhotenství a mateřství, ochrany osob se zdravotním postižením a osob mladších 18 let
 - pozitivní opatření (vyrovnávací opatření) - zvýhodnění pro dosud znevýhodněné skupiny s cílem vyrovnat jejich příležitost